

AFGANISTAN

Na Blžnjem Vzhodu stopa ponovno v središče zanimanja države, ki je svojočasno, ko ji je še vladal sloviti Amanulah, zbužala toliko pozornosti, država Afganec ali Afganistan. Svet je postal pozoren nanjo že zavoljo dogodkov v Perziji, s katero je bila zvezana po prijateljski pogodbi, ki je bila med obema deželama sklenjena v Saadabadu in ker gredo njeni interesi spredno s teheranskimi interesi. Desetletja so morali Afganci prenašati britski jarem, šele l. 1919. je mogel kralj Amanulah tvegati borbo z Angleži in po dveh letih trdega boja je z mirovno pogodbo v Ravalpindiju izsilil svoji deželi neodvisnost. Prevladala reformna stremeljenja kralja Amanulaha pa so vodila potem do odporov in kriz, britske intrige so sabotirale, kolikor so mogle, njegovo delo in tako je moral Amanulah l. 1929. zbežati v tujino. Na prestolu ga je nadomestil kralj Nadir Kan, ki je pa leta 1934. postal žrtev atentata. Sledil mu je sin Zahir Kan, ki vlada še danes in ki mu v vseh državnih zadevah svetuje njegov stric, ministrski predsednik Haham Kan.

Pod mladim vladarjem je Afganistan postal deležen številnih reform in ustanovile

so se tudi nekatere moderne industrije. Posebno pozornost je država posvetila ustvaritvi dobro oborožene in izveščane armade. Afganistan razpolaga danes z vojsko okrog 100.000 mož, ki jo sestavljajo sedem divizij, konjeniška brigada, štirje topniški polki, oklopni in bojni vozovi ter nekoliko letalskih krdel. Razen tega lahko računa Afganistan s podporo bojevnikov gorjanskih plemen ob mejah Indije.

Perzijsčina je bila dolgo časa uradni jezik v tej deželi, v okviru ostalih reform pa so jo nadomestili z ljudskim jezikom, tako zvanim kaštujem, a to ne toliko zaradi tega, da bi imeli poseben narodni jezik, temveč zato, ker govore milijoni soplemenjakov v severnih pokrajinah Indije isti kašt. V tistih pokrajinah obstoji irident, ki bi mogla postati Angliji pod nekimi pogoji zelo nevarna. Afganistan je strogo mohamedanska država, ki ima dobre zveze z milijoni politično aktivnih mohamedancev v Indiji. Pešavar, današnja angleška trdnjava ob Kajberskem prelazu, je bil nekoč središče afganske države. Tudi gorski rodovi, ki so s ponovnimi upori ob severnih mejah Indije povzročili Angležem mnogo

del in skrbi, so po svojem jeziku in značaju Afganecem sorodni.

To so prosluli Vaziri, ki odločno odklanjajo civilizatorno vlogo Britov, kakor tudi njih sosedih Mahsudov. Oboji so fanatični mohamedanci, ki so si ohranili še mnogo bojevitosti in neuklonljivosti svojih predkov. Njih voditelj je sloviti fakir iz Ipija, mož, ki živi kakor mnogi drugi mohamedanski voditelji, neoporečno življenje. Prebil je trdo, Evropecem neumljivo preizkušnjo, da je stopal z bosnimi nogami po žarečem ogiju, odtelež uživa neomejeno zaupanje svojih rojakov, ki so mu nadeli pridevek »ognježarec«. Njegova zgovornost je planteta, njegov pogum pa ne pozna nobene ovire. Briti ga smatrajo za stalno grožnjo ob Kajberskem prelazu, ob vratih, ki vodijo iz Indije v Afganistan. Danes učinkuje skoraj groteskno, da so svojočasno baš sovjeti podpirali Vazire in Afganec z orožjem in strelivom v boju proti Britom, poslopije sovjetskega poslanstva v Kabul, afganistanski prestolnici, je bilo središče vseh Angležem sovražnih priprav v Afganistanu in Iranu.

Usoda generala Blücherja

Berlinski večernik »Der Angriff« priobčuje senzacionalno vest o koncu znanega vrhovnega poveljnika sovjetske armade na Daljnem Vzhodu, generala Blücherja.

Ze nekoliko let so se mnogi vpraševali, kaj se je neki zgodilo s tem popularnim sovjetskim vojskavodjo. Kakor je bilo nekoč o njem mnogo govora, tako so v Sovjetski Rusiji v zadnjih letih o njem trdovratno molčali. Navedeni list pa priobčuje sedaj poročilo nekega Ernesta Cavotte, ki je zbežal iz boljševiškega internacijskega taborišča v Habarovsku. Moža so l. 1933. oddali v to taborišče G. P. U. in je tam srečal razne prominentne sovjetske jetnike, med njimi generala Blücherja. Po njegovem poročilu je ta tedaj še nosil generalno uniformo, a sojetniki so morali postati pozorni nanj zavoljo njegove velike postave

s širokimi rameni, njegove hitre, sunkovite hoje in neprodiniga obraza. Menda je bil edini jetnik, ki si je bil ohranil svoje živce v redu. V isti ječi so bili tudi njegova žena in otroci. G. P. U. je zaman upala, da ga bo s trpinčenjem njegove žene pripravila do kakšnih izpovedi. Nato so ga v marcu v nekem gozdu blizu taborišča ustrelili, a poročevalec je z drugimi jetniki pogostoma korakal mimo njegovega groba v tem gozdu. G. P. U. je ubila tudi generalovo ženo, medtem ko je usoda otrok poročevalcu neznana.

To poročilo zasluži nedvomno posebno zanimanje, ker je prvo, ki prinaša nekaj jasnosti o usodi generala Blücherja. Posebno zanimanje pa zasluži tudi zavoljo tega, ker se iz ječ G. P. U., kakor uči iz izkušenj, reši le malokateri človek.

Nurmi – vojak

Kakor poročajo iz Helsinkov so slavemu finskemu tekaču Paavu Nurmi, ki služi kot seržant v finski armadi, izročili skrb za izveščanje mladinskih skupin, v katerih dobivajo oddečki mladih strelcev predvojaško izobrazbo. V novi funkciji je Nurmi, kakor pišejo finski listi, deležen največje priljubljenosti med mladino. Kakor znano opravlja sloviti nekdanji vrvak v teku v mirnem času posle prodajalca v neki sportni trgovini.

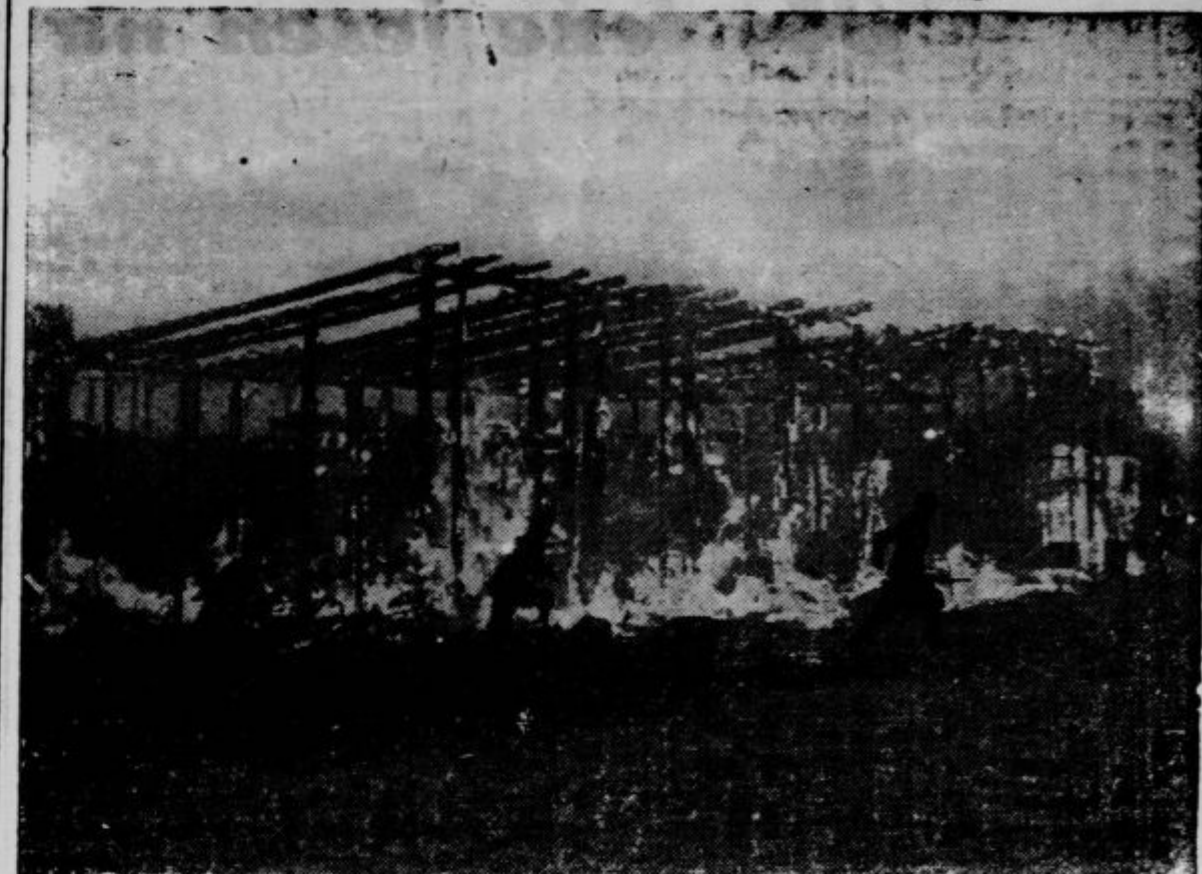
Požari v Severni Ameriki

Ameriška kronika poroča o številnih požarih, ki so nastali v Zedinjenih državah zavoljo dolgotrajne, hude suše, ki je napravila tudi na poljih že ogromno škodo. V gozdnih predelih Adirondacka in Catskill beležijo vsak dan kakšen tucat požarov, v Massachusettsu pa povprečno pet in dvajset na dan. V Norfolku v Virginiji je silen požar, ki je nastal sam od sebe, uničil v pristaniških skladiščih nad tri tisoč ton žita. Tudi iz Mainea, New Hampshira in iz drugih držav poročajo o številnih požarih. V Tekساسu je divjal tornado, ki je povzročil 25 milijonov dolarjev škode.

Rdečilo za ustnice – državni monopol

Na Japonskem se je kakor drugod v povojnem času med lepim spolom silno razširila raba črtal za ustnice. Vlada se je dolgo borila proti tej importirani navadi, na zadnje pa, ker ni mogla uspeti, si je domislila, da bi mogla iz nje napraviti vir znatnih dohodkov. Po vzorcu evropskih državnih monopolov na tobak, sol, žgalko itd. je proglasila državni monopol nad črtali za ustnice in sploh lepotili. V gospodarskih krogih menijo, da bo ta ukrep znatno pomagal državi blaginji.

Italijanski ekspedicijski zbor v Rusiji

Italijanske patrulje vdirajo v mesto, ki so ga zažgali umikajoči se boljševiki

Kugo v Mandžukuu so zasejali tuji

Iz Hsingkinga, madžurske prestolnice, poročajo, da je tam izbruhnila huda epidemija kuge. Prebivalstvo je v velikem strahu in oblasti so ukrenile vse mogoče, da bi nevarno bolezen zajele. Izolirale so številne zgradbe ter odredile splošno cepljenje. Ljudje smejo obiskovati gledališča, kinematografe, gostilne in druge javne lokale le pod pogojem, da se ob vstopu izkažejo s potrdilom, da so se dali cepiti. Skrivanje bolezni strogo kaznujejo, po drugi strani so razpisali znatne nagrade za osebe, ki bi obvestile oblasti o novih ognjiščih kuge.

Trinajst rudarjev pod ruševinami

Pod nekim hribom v bližini španskega mesta Fuente Arcada so rudarji kopali nov podzemeljski rov, da bi prišli do ležišča volframa. Nenadno se je rov zrušil. Trinajst mož je ostalo pod ruševinami mrtvih.

Profesorji ali poslanci

Turška vlada je izdala odredbo, po kateri narodni poslanci ne morejo biti istočasno nameščeni kot državni profesorji. Odločiti morajo bodisi svoj mandat ali pa svoje profesorsko mesto. Kakor piše dnevnik »Ulus« k temu, zadeva ta ukrep 18 turških poslancev, ki se bodo morali sedaj odločiti, da se odpovedo bodisi službi kot poslanci bodisi kot profesorji.

Zdravilni krompirjev sok

V heidelberških klinikah so delali v zadnjih časih obsežne poskuse z iztisnim sokom krompirja kot zdravilom. Uporabljali so krompir iz Odenvalda, ki vsebuje posebno dosti solanina. Številnim bolnikom na želodcu so pomagali s tem sokom, ki so jim ga dajali pred obedom.

Vasiljka je postala Vasilij

Redki primer, da se ženska z operativnim posežkom spremeni v moškega, se je zgodil v severnobolgarskem mestu Razgradu. Gre za neko 19-letno Vasiljko, ki je kazala že zgodaj marsikakšne moške posebnosti in je zdaj po uspešni operaciji zapustila tamkajšnjo bolnišnico v moški obleki ter z moškim imenom Vasilij.

Za šalo se je obesil

Sin nekega vozača tovornega avtomobila v majhnem kraju šlezvika-Holstajna Wilsteru je hotel prestrašiti svojo mater in si je za ta namen dal zanko okrog vratu. Iz te »šale« pa je nastala bridka resnica, kajti ko se je mati vrnila, je našla dečka že mrtvega.

Drobne zanimivosti

Na Portugalskem je treba le za gradnjo hišnih pročelij oblastnega dovoljenja. Zato je tam pogosto videti poslopja, ki so ob straneh in zadaj ter do strehe popolnoma dovršena, sprednje stene pa ni, ker še ni prispelo oblastno dovoljenje.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

V Chicagu je stopil neki tujec v urarsko trgovino in kupil zlato uro. Zdelo se mu je sicer malo draga, vendar jo je vzel. Uro je uro spravil v skrinjico in zamotal to obremen s samokresom v drug ovoj. Kupec ga je začuden gledal.

»Oprostite,« je dejal, »samokresa vendar nisem kupil in ga tudi ne potrebujem!«

Uro ga je pogledal pomilovalno in odgovoril: »Potrebovali ga boste na vsak način, če boste hoteli uro obdržati. Zato je samokres v ceno že vračunan...«

Učeni oče se je poglubil v neko knjigo. Njegov sin se je igral v »bi, mahoma pa je stopil k njemu in dejal: »Oče, tam na stropu je pajek!«

»Pohodi ga in mi daj mir!« je odvrnil profesor.

»Kaj, zaročiti se hočeš? Kako, da je šlo tako hitro s tem podčastnikom?«

»Nu, s čisto moderno taktiko, mama! Najprvo hitro zasledovanje, potem bočni napad in nazadnje objem.«

Ona: »Moj mož mora biti bolan, ne sliši ničesar več!«

dravnik: »Ni brezpogojno potrebno, da bilo to bolezen — lahko je tudi posebna nadarjenost!«

A NEKDOTA

Igralec in pisatelj Iffland je v mladih letih sodeloval v gledališkem delu, v katerem so nastopali roparski vitezi. V dvoboju mu je bilo vsak večer zabosti tekmeča, viteza Kuniberta.

Nekega večera, takoj potem, ko je Kunibert v dvoboju »patele« in je ležal mrtve na tleh, je moral nesrečnež na vso moč kihiniti. Občinstvo se je začelo krohotali. Iffland pa se ni dal spraviti iz ravnotežja.

»Kaj, ti lopov se hropeš?« je zavpil z besnim glasom, potegnil meč in nasproti — še enkrat zabodel.

VSAK DAN ENA

»Zakaj se jočeš, otrok?«

»Teta je padla po stopnicah!«

»Nu, tako hudo ne bo!«

»Ne, toda nabunkala me je, ker sem se smejal!«

Kulturni pregled

Italijanska umetnost v tujini

(Po A. Marainiju.)

Ne bom govoril o umetnosti v italijanski preteklosti. Nje prvenstvena pravica je zagotovljena za vse čase v vseh deželah sveta. O veličini starega Rima pričujejo njegovi templji in amfiteatri, njegove palače in plastike. Za Alpami in okraj morja, kjer odkrivajo vedno znova nje sledove predstavljajo dela umetnikov v italijanskih tal ponos mest in narodov. V dobi renesance in pozneje so bili italijanski umetniki, arhitekti, slikarji in kiparji, zlatarji in keramiki kličani povsod, kjer je bilo treba zgraditi kraljevski dostojno prestolnico ali dati palačam in vilam bogatašev vzvišenost in odbranost. Žive priče tega so slike ulic prav kakor muzejev in galerij; lahko rečemo, da je tudi v kratki dobi, ko je Italija izgubila svojo moč in vpliv, prav ta umetnost vsemu navkljub opozarjala narode na kulturni pomen in duhovno raven Italije.

Danes naj na kratko orisemo položaj sodobne italijanske umetnosti glede na njen odnos s tujino. Če je v devetnajstem stoletju bila Italija do malega pozabljena, se je med tem njen položaj znatno spremenil in popravil. Spomnilo se samo Glustevih zaničljivih besed o »deželi vrate«. Takrat se je zdelo kar nemogoče, da bi mogla italijanska umetnost še kdaj imeti na svetu kulturno najpomembnejšo vlogo. Italijanske umetnike so zasmehljivo predvajali kot neuspešne epigone ugale tradicije, samo umetnostni obrti so še priznavali njeno vrline, zakaj naši rokodelci

so ustvarjali proti klavni odškodnini s svojo marljivostjo in neugnano tvorno iznajdljivostjo tudi tedaj resnične mojstrovine.

V svojem boju zoper neumevanje tujine za način življenjske manifestacije fašizem ni pozabil tudi na področja lepih umetnosti. Ni se omejil samo na podporo sindikatov, ki jim je bila zaupana skrb za domače umetnike in za razstave, marveč, je tudi poskrbel, da so imena najboljših italijanskih sodobnih umetnikov zaslovela v tujini. V ta namen se je posluževal mednarodnih razstav v raznih evropskih in ameriških glavnih mestih. Italijanski umetniki so se udeležili razstav in konkursov, kakor so bile razstave dekorativne umetnosti l. 1925 v Parizu, 1929 v Barceloni, 1935 v Bruslju, pa spet v Parizu l. 1937 in 1938, konkurza za Olimpiado v Berlinu in svetovne razstave v New Yorku l. 1939.

V sami Italiji so bile takisto prirejene velike mednarodne razstave. Biennale v Benetkah je v kratkem času podvojila število svojih inozemskih paviljonov. V Milano je bila ustanovljena Triennale (triletna razstava) dekorativne umetnosti in arhitekture. V Firenzi je bil uspešno uveden Glasbeni maj. Ne smemo pozabiti tudi razstave cerkvene umetnosti v Rimu in v Padovi.

Poleg tega so pošiljali cele razstave likovne in dekorativne umetnosti v glavna mesta najvažnejših dežel. Prvi poskus te

vrste je bil storjen z Tednom italijanske umetnosti v Atenah l. 1931 pod vodstvom grofa Volpija di Misurata. Pokroviteljstvo je prevzel tedanji italijanski državni minister Bastiani. Po tej razstavi so bile leta 1932. in 1933. tri nadaljnje posebne italijanske razstave. Prva je potovala pod strokovnim vodstvom Gerolame Cairatija po Nemčiji. Obiskala je Monakovo, Stuttgart, Kelmoraj, Kassel, Dresden, Berlin in Augsburg. Druga je bila usmerjena na izpodbudo predsednika Strokovne zveze za umetnost in umetnostno obrt Bordera na Dunaju. Tretja posebna razstava v Varšavi je bila posvečena predvsem umetnosti lesoreza. L. 1934 in 1935 je bila sestavljena potujoča razstava, ki je obiskala Varšavo, Krakov, Poznan, Bukarešto in Sofijo. V Parizu sta bili prirejani pod pokroviteljstvom senatorja Borlettiha dve razstavi. Prva, v muzeju Jean de Paume, je podala popoln pregled italijanske umetnosti 19. in 20. stoletja, druga, v Petit Palaisu, je bila odmerjena italijanski antični umetnosti. Na Dunaju pa je vzbujala pozornost velika razstava italijanskega kiparstva. L. 1936. sta Nj. Eksc. Dino Alfieri in admiral Horthy otvorila zelo obsežno razstavo v Budimpešti. Tega leta je potujoča razstava lesorezov in risb obiskala Reval, Dorpat, Oslo, Haag, Ženevo, Curih in Luksemburg. L. 1937 je bila prirejena razstava sodobne italijanske umetnosti v Amsterdamu; na to je — izpolnjena z zbirko lesorezov in bakrorezov potovala preko Bukarešte, Sofije, Carigrada in Ankare vse do Indije, kjer je vzbujala občudovanje v Bombaju in Kalkuti. Ob koncu l. 1937 je bila prirejena v berlinski Akademiji posebno srečna, bogata in odbrana razstava. Zadnja razstava tega leta je bila posvečena krajinarjem in je obiskala nor-

dijaka mesta Helsinki, Rigo, Reval in Kaunas ter naposled Varšavo.

V letih 1938—1939 so se umetnostni stiki te vrste omejili v glavnem na švico. V Curihu in v Ženevi so bile italijanske razstave, posebna kulturna manifestacija pa se je vršila v Bernu pod vodstvom ministra Tamara. Na izrecno željo poslanika Quariglia je bil uresničen načrt razstave dekorativne umetnosti v Buenos Airesu, medtem ko je razstava grafične umetnosti prepotovala srednjo Ameriko: Mehiko, Guatemalo, S. Salvador, Lima, La Plazo i. dr. Manjše zasebne razstave so bile prirejane v Stockholmu, Kjovenhagru, v Antwerpnu in v Pragi.

V celoti je bilo pod vodstvom Ministrstva za Narodno Vzgojo in Prosveto prirejenih okrog petdeset posebnih italijanskih razstav. Njih tehnična izvedba je bila prepričljiva beneški Biennale. Tako je bilo razstavljenih v tujini okrog pet tisoč del najboljših italijanskih umetnikov. Izmed njih so mnoga prešla v muzeje in v zasebne zbirke. Ali je treba še poudarjati, koliko so te razstave prispevale k razširjenju sodobne italijanske umetnosti v tujini ter k spoznavanju pravega obraza današnje Italije in njene temeljne obnove?

Res je, da so se tudi sedaj oglašali nekateri oponenti, vendar lahko z vso pravico zapisemo, da se je splošno mnenje o italijanski umetnosti od tega časa sem izpremenilo prav do temeljev. Našem slikarstvu in kiparstvu je bilo v okviru mednarodne umetnosti priznano eno prvih vodilnih mest. Kdor je — kakor avtor tega članka — organiziral večino razstav ter jih opremil v tujino, se je mogel celó prepričati, da je Italija spet osvojila vodilno mesto v umetnosti.

Tečaj dr. A. Grada

Sedem smopčev »Italijanskega tečaja za Slovence«, ki ga piše dr. Anton Grad za »Knjižno Tiskovno zadruge«, leži pred nami. Tako je novi učbenik dosegel več kakor polovico svojega obsega in pokazal vse prednosti in odlike mehnično-sugestivne metode, na kateri je zgrajen.

Dosedaj je izšlo 224 strani besedila, natisnjena na dobrem papirju, s jasnimi črkami Narodne tiskarne in razdeljenega v solidno broširane zvezke, ki jih lahko človek vzame v žep in odpira med vožnjo, v čakalnicah ali kjer koli, če ima trenutek prostega časa. To, kar je avtor obljubil v uvodu, izpolnjuje od zvezka do zvezka: zeleni zvezki slovenskega »Mertnerja« (toda izboljšana in izpopolnjena!) so res neke vrste čitanka s časopisnimi izveščili, praktičnimi pogovori, z lekcijami itd. Berila so spretno izbrana, tako da v prijetni obliki uvajajo čitatelja v vsakdanjo govorico in v jezik, kakršnega najde v najnavadnejšem gradivu italijanskih dnevnikov. V drugem delu tečaja se bo gradivo stopnjevalo k zahtevnejšim oblikam literarne jezika, vendar ne bo — kakor smemo sklepati — nikjer prestopilo mejo, ki si jih zastavlja ta metoda pri prvem jezikovnem tečaju: namreč meja lahkega prodiranja v jezik, mehnično osvajanja njegovega besedišča in izrazja.

Vaje, ki jih je v doseganjih zvezkih že 28, so prav tako smiselno izbrane in opremljene z lahko umljivo in vsakomur jasno slovnično razlago, ki se omejuje na to, kar je neogibno. Kdor se uči italijanščine po tej metodi, si — skoraj bi lahko rekli — igraje pridobiva osnovno znanje tega krasnega jezika. A če rečemo igraje, ne pomeni to: brez silnega truda, zakaj tudi

SPORT

Novomeščani gredo spet na tekališče

V soboto in nedeljo lahkoatletski dvoboj med Notranjsko in Dolenjsko v Novem mestu

Novomeški Elan bo v soboto in nedeljo organiziral še eno atletsko prireditev, in sicer na pobudo notranjskih atletov lahkoatletski dvoboj z devizo: Dolenjska-Notranjska. Za prireditev se v Novem mestu različno pripravljajo, ker hočejo agilni novomeščani še enkrat dokazati, da so dobri organizatorji in jih v tem — sem in tja se dogaja tudi to — ne dosega niti Ljubljana.

Prav tako živahno je v zvezi s to prireditvijo tudi v atletskem taboru. Na startu bodo v soboto in nedeljo številni znani atleti kakor šušteršič, Malič, Branišelj, Černe, Vilar, Gunde, Korčec, Čuček, Marinko, morda tudi Mauser in drugi. Razpis je takšen, da bo v vsaki disciplini za vsakega nasprotnika lahko nastopilo poljubno število atletov, ocenjevali pa bodo za skupno oceno samo dva od vsakega. Izven dvboja bodo štiri na start tudi nekateri

atleti iz Ljubljane, če bi se jim posrečilo kakšno zboljšanje rezultata, med njimi menda Bačnik, Lončarič, Lužnik in še kateri.

Atleti iz Ljubljane, ki bi hoteli sodelovati na tem mitingu, naj prijavijo svoje udeležbo na naslov SK Elana, lahkoatletske sekcije v Novem mestu do petka 3. t. m.

Sporod bo razdeljen na dva dneva, in sicer tako, da bodo v soboto po prihodu ljubljanskega vlaka na vrsti tek na 400 m, troskok, disk in krogla, v nedeljo dopolne pa višina, kopje, teka na 100 in 1500 m in daljina.

Vse torej kaže, da bo na tem mitingu zbralo lepo število dobrih atletov. Prireditelji so v propagandne namene določili tudi prav nizko vstopnino, tako da se lahko računa, da bo dvoboj uspel v vseh pogledih.

Naše gledališče

DRAMA

Četrtek, 2.: Katarina Medičejska. Red četrtek.

Petek, 3.: zaprto. (Generalka.)

Sobota, 4.: Hamlet. Premiera. Red premierski.

Drama:

Sentjernejska noč, vzroki, zaradi katerih je prišlo do nje in njen učinek so središče Alessijevih igr z naslovom »Katarina Medičejska«. Marija Vera bo kreirala psihološko bogato, odskočno učinkovito vlogo po machiavelističnih principih vzgojene vladarice. Dramatično dejanje, ki obravnava zgodovinski snov, se odlikuje s plastiko in strnjeno dejanja. Igra bo vsakogar zanimala. Poleg Marije Vere, ki bo igrala naslovno vlogo, bodo igrali: Kralj, Sever, Remčeva, Skrbnišek Milan, Gregorin, Levor, Lipah, Cesar, Presetnik, Potokar, Drenovec, Peček, Bratina, Brezgar, Tiran, J. Boltarjeva, Raztresen. Režiser dr. Bratko Kreft. Drevi v četrtek dne 2. oktobra bo predstava za red četrtek. Začetek ob 18.15. Konec ob 20.45.

Druga premiera v letošnji dramski sezoni bo Shakespeareov »Hamlet« v novi režiji, zasedbi in inscenaciji. Moštrovina, ki ima na našem odru in pri našem občinstvu že svojo zanimivo tradicijo uspeha, bo vzbudila v novi predstavi najživahnejše zanimanje. Hamleta bo igral Jan. Režiser dr. Kreft. Scenograf ing. E. Franz. Premiera bo v soboto 4. t. m. za red premierski.

OPERA

Četrtek, 2.: zaprto. (Generalka.)

Petek, 3.: ob 18. uri: Netopir. Opereta.

Premiera. Red Premierski.

Strauss »Netopir«. Vesela in dovipna zgodba o dogodivščinah članov hiše Eisenstein vsebuje pevne partije, učinkovite vloge in dva vloška: koloraturno arijo iz Gounodove opere »Romeo in Julija«, ki jo bo pela Sonja Ivančičeva ter baletni vložek »Cesarski valček« v koreografiji B. Pilata. Plesali ga bodo: Moharjeva, Remškarjeva, Pilato in baletni zbor. Zasedba je sledeča: Eisenstein — M. Sancin, Rozalinda — Ivančičeva, Frank — Anžlovar, Orlovski — Sladoljev, Alfred — Manoševski, dr. Falke — B. Sancin, dr. Blind — Rakovec, Adela — Ribičeva, Zaba — Zupan, Ida — Japljeva, Melanija — Koširjeva. Dirigent D. Žebre. Režija in inscenacija E. Frelih. Premiera bo jutri v petek 3. t. m. za red Premierski. Opazujemo na začetek predstave, ki bo ob 18. uri.

MOSKI IN ŽENSKÉ

Mladina je čudna: napada trdnjave, ki so same od sebe rade odprle vrata. Vsaka ženska skriva v sebi toliko ugank, da smo lahko veseli, če jih lahko vsaj nekaj rešimo.

Od ljubimca zahteva ženska, da se ni česar ne ustraši.

Dosti je moških, ki od samega ljubimkanja ne pridejo do ljubezni.

Če živi moški »čez svoje razmere«, je temu največkrat vzrok njegovo razmerje.

Kamor vrag zaradi pomanjkanja ne more iti, pošlje staro babo. Kamor noče iti, pošlje mlado žensko.

Dnevnik izgubljenke — dvojno knjigovodstvo.

Poročene ženske imenujejo moške osle in jim vlečejo kožo čez ušesa.

Zakaj se igralci med seboj tika? Ker se bratovsko ljubijo — kakor majni in Abel.

Moški, ki grdo govore o vseh ženskah, niso svoje matere nikoli spoštovali.

Naj bo že v nesrečnem zakonu, ki se konča z ločitvijo, kriv mož ali žena, žrtev je zmeraj — otrok.

Obnovite naročnino!

Za vedno nas je zapustila po kratki bolezni naša ljubljena mati, sestra, stara mati, teta in tašča, gospa

Josipina Čuden
rojena RUS

K večnemu počitku jo spremimo v četrtek, dne 2. oktobra ob 5. uri z žal — kapelice sv. Nikolaja.

Prosimo tihega sožalja.

Žaljujoči ostali

J. Marquand

HVALA LEPA, GOSPOD MOTO!

Ko sem prišel, je bil baš čas kosila in večina mizic v baru je bila zavzeta. Videl sem Johnnija Greenwaya iz Imperialne banke, ravnatelja Družbe podmorskih kablov in kapitana Clougha od trgovske mornarice. Kitajski natakarji so s polnimi podnosi whiskeyjevih steklenk urno smukali od mizice do mizice.

Nekaj glasov je prevzeto klicalo »Natakar, natakar!« takisto, kakor da bi imeli Anglosaksonci še vedno prvo besedo na Vzhodu. Več ljudi me je okliknilo, ko sem stopil v bar. Greenway mi je pomahal z roko. Clough mi je pokazal stol, in tako sem prisedel k njuni mizi.

»Natakar!« sem mehnično zaklical. »Whisky s sodavico, natakar!«

Clough, eden tistih doslednih ljudi, ki nikoli ne odnehajo od začete razgovora, je nadaljeval točno na tisto, kjer se je bil ob mojem vstopu prekinil.

»Jaz pa pravim, da bi bilo v teh razmerah pametno, če bi vsakdo nosil pri sebi samokres. Ta reč dobiva vznemirljivo lice. Imate revolver, Tom?«

»Ne,« sem odvrnil. »Zakaj?«

»To vam je človek, ki nikoli ničesar ne ve,« je rekel Greenway. »Kaj niste slišali novice?«

»Ne, kakšne novice?« sem vrnil vprašanje za vprašanje, čeprav sem na tistem že slutil, za kaj gre.

»Best se je snoči ustrelil.«

21

»Kako? Ustrelil se je?«
Moja zavzetost je bila dokaj pristna.
»Našli so ga mrtvega, z avtomatsko pištolo kalibra pet in štirideset v roki,« je nadaljeval kapitan Clough. »Ako gledamo stvar površno, ni v nji nič izrednega. Vsi smo poznali Besta in vemo, da je imel najbrž tehtne razloge, da si je vzel življenje. A vendar...«

»A vendar kaj?« sem podrezal.

Kapitan Clough je globoko vzdihnil.

»Že prej sem rekel: ta zadeva mi ni všeč. Best ni bil videti tiste vrste človek, da bi si jemal življenje. Saj razumete, kaj hočem reči... so ljudje, ki ne bi storili takšnega dejanja, pa naj zabredijo v še tolikšno stisko. Besta sem dobro poznal.«

Roka mi je drhtela, ko sem nesel kozarec k ustni-cam.

Na misel mi je prišlo, da je moral gospod Moto vso stvar kaj dobro urediti. Ta posel je opravljal skrivaj, kakor mi je bil obljudil.

»Človek nikoli ne ve,« sem rekel. »Na svetu se dogajajo najbolj nepričakovane stvari. Žal mi je, a konec koncev je morda bolje, da je tako.«

»Morda,« je Clough pritrdil. »Vendar svetujem vsakomur, kdor stanuje zunaj Poslaniške četrti, naj nosi pri sebi samokres. Za svojo osebo sem smatral to zmeraj za koristno. V svoji torbici tu zunaj imam pištolo kalibra osem in trideset. Posodim vam jo, če hočete.«

Drugačnega nasveta od njega nisem mogel pričakovati. Kapitan je bil zmeraj narej za poplah, zmeraj prepričan, da je ves Vzhod poln skritih sovražnikov. Ko sem mu to rekel, so se vsi zasmeli.

Mali oglasi

Službo dobi
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Krojasko pomočnico
popolnoma samostojno za damske oblike — plašče — ifcem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 16736-1

Služkinjo
pridno in pošteno, ki tudi kuha, sprejemem. Vrstovška 27, Mirje. 16743-1

Strojna šivilja
za krzno dobi takoj službo. Lajpne, Ulica 3. maja — (Aleksandrova ul.) 16739-1

Šoferja za osebni in tovorni avto
sprejem. Pogoj: znanje avto in večletne službovne pri zasebnikih. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Treznice« 16729-1

Brivskega pomočnika
sprejem. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16683-1

Službe išče
Beseda L — 30, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Frizerka
prvovrstna moč želi zaposlitve v damskem salonu, Roz. Voskobojski, Koroščeva ul. 8. 16760-2

Vajenci (ke)
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Učenko
s primerno silo, sprejemem. Bonbonjera, Palača »Bata«. 16751-44

Pouk
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Poučujem
francoščino in ruščino. Gradišče, 7. L. nadst., levo. 16758-4

Prodaj
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Čevlje gojzerice
štev. 42 prodam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16723-6

Kupim
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Steklenice
oprane, medicinske in za lenke kupi lekarna Baho-vec, Kongresni trg. 16461-7

Divji kostanj (sad)
kupujem. Linhartova ul 3 Bežigrad. 16733-7

Auto, moto
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Pozor
DKW avtomobilisti! Sma edina trdnja za izdelovanje generatorjev za dvotaktne motorje. Generator delavnica, Tyrševa 13, Figovec, levo dvorišče. 16754-10

V 24 urah je vaš avto predelan
na pogon z ogeljem brez vsakega predplačila. Generator delavnica, Tyrševa c. 19, Figovec, levo dvorišče. 16749-23

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Knjige
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Knjige vseh strok
antične vrednosti po zelo ugodni ceni prodam. Vojdije univerzitetnih institucij in bibliofilov vabljani. Ogled vsak dan od 13. do 18. ure. V kolodvorski 25. 27-8.

Kolesa
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Damsko kolo
krasno, lahko, športni model napredaj za 480 lir. — Generator delavnica, Tyrševa 13 (Figovec). 16755-11

Damsko kolo
rabljeno, poceni prodam Ambrož, Tyrševa 71. 16761-11

Prehrana
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Vajenca
za mehanično stroko takoj sprejemem. Griffini, Ljubljana, Gajeva 2. 16763-44

Kapital
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Ratne štete
100 komadov in 100 komadov delnic Tiskovniške družbe prodam, ker rabim nujno denar. Ponudbe na ogl. odelce Jutra pod »Delnice« 16762-16

Pohištvo
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Napredaj:
sobno pohištvo, trd les, dobro ohranjeno. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16753-12

Stanovanja
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Stanovanje
enosobno, hčeta mlada za koca brez otrok takoj ali za 15. oktober. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16752-21a

Sobo odda
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Opremljeno sobo
lepo, separirano, z vso oprejo takoj oddam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16588-23

Veliko prazno sobo
v strogem centru oddam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16741-23

Sobo
oddam dvema gospodoma ali dijakoma, takoj. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16750-23

Lepo opremljeno sobo
event. z zajtrkom oddam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16742-23

Opremljeno sobo
sončno, popolnoma separirano v lepi mirni hiši oddam uradnici ali visokoliki, dobri materijal. Naslov v vseh posloval. Jutra. 16749-23

Sobo
opremljeno ali prazno, s posebnim vzhodom takoj oddam. Valent, Tavčarjeva ul. 3-III. 16765-23

Taperitivo di gusto moderno.
Si prende con se.
aperitiv modernega okusa.
Rije se s sodavico.

Sobe išče
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Sobo z 2 posteljama
hčeta mlada zakonca brez otrok. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Bližina tehnike« 16746-23a

Opremljeno sobo
za 3 osebe iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro plačane« 16745-23a

Sobo
išče zakonski par za takoj ali za 15. Ponudbe na oglaš. odd. Jutra pod »Zakonca« 16747-23a

Lokali
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Gostilna
dobro ideoča, na prometni glavni cesti v Ljubljani, pet minut od centra, se takoj z inventarjem vred prod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobra gostilna« 16740-19

Posest
Beseda L — 60, taksa — 60, za dajanje naslova ali za tifo L 2.—.

Posestva
na Krasu in v Trstu zamejena za hišo v prov. Ljubljana — Trieste, event. prodam. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Krase« 16737-20

PREMOG
DRVA — nudi
I. Pogačnik
BOHORICEVA 6
Telefon 20-59
Postrežba brezhlbna

PREMOG
DRVA — nudi
I. Pogačnik
BOHORICEVA 6
Telefon 20-59
Postrežba brezhlbna

Josip Maier
šolski vodja v p.
Pogreb bo v petek, dne 3. oktobra 1941 ob 4. uri popoldne z žal — kapelo sv. Jožefa — na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 1. oktobra 1941.
ŽALUJOČA BRATA
in sorodstvo

Insertati v „Jutru“ imajo velik uspeh!